

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Велислава Атанасова Чавдарова
катедра „Психология“ на ВТУ „Св.св.Кирил и Методий“

относно: защита на дисертационен труд
на ИЛИЯ ПЕТРОВ САВОВ

на тема:

„НАРУШЕНИЕТО НА МИСЛЕНЕТО
ПРИ ДЕПРЕСИВНИ РАЗСТРОЙСТВА“

научен ръководител:

Доц. д-р Павлина Петкова

Професионално направление 3.2. Психология,
Докторска програма „Обща психология“

Актуалност и значимост на разглеждания в дисертацията проблем.

Дисертационният труд на Илия Савов е посветен на интересна, актуална и малко разработвана у нас тема. Въпреки значителния напредък на психотерапията и на фармакотерапията по отношение на депресията, болестта продължава да е широко разпространена. Все още има малко изследователски материал, посветен на проблема, свързан с психо-емоционални модели, характерни за депресивните разстройства. Днес чувствителността по този проблем на част от обществото, от една страна и битуващите стереотипи, чрез които се стигматизират определени групи, създава противоречия и социално напрежение, което се отразява еднакво негативно както на стигматизираните, така и на стигматизиращите. Разбира се първите са в по-неизгодната социална позиция и това много добре е уловено от докторанта, който основателно пише „...дълбоко в съзнанието на депресирания човек лежат несъзнаваните сценарии за дефектност, срам, вина, страх от провал, недоверие в себе си, живота и хората, негативизъм и песимизъм, емоционално само-потискане и лишение. Тези ирационални и субективни, но реални за депресирания човек сценарии го държат далеч от щастието му, в собствения му персонален кошмар“. Тези факти определят дисертабилността и значимостта на представената разработка.

Данни за докторанта и докторантурата

Интересът на докторанта към проблематиката, ориентирана главно към депресията е обясним, предвид биографична му справка – Илия Савов

е пастор на евангелска църква от 1992 до 2017 г. в град София, психолог-консултант в християнска църква в Лондон до 2022 г., като и към в настоящия момент е консултант - психолог с частна практика в гр. София.

Последователно е завършил бакалавърска, магистърска степен във ВСУ „Черноризец Храбър“, където е и докторант в Катедра „Психология“ в ДП по Обща Психология.

Биографичните данни свидетелстват за целенасочен професионален път, успешно съчетаващ надграждане в областта на теоретичната подготовка и практически умения, успешно верифицирани в теоретико-приложно научно изследване.

Кандидатът е обучаван в самостоятелна форма на ДП „Обща психология“ и успешно е изпълнил всички дейности, заложили в индивидуалния учебния план. От проверката на наукометрията се вижда, че Илия Савов покрива индивидуалните наукометрични показатели за придобиване на докторска степен. По процедурата няма констатирани нарушения, документацията е надлежно подготвена. Не се регистрират данни за плагиатство.

Общо описание на дисертацията и автореферата

Илия Савов концентрира разработката си върху изследване на нарушения на мисленето при индивиди с депресивни разстройства. В тази връзка докторантът дефинира коректно предмета и обекта на теоретико-приложното изследване, декомпозирани в няколко логични задачи, изпълнението на които осигурява постигането на целта.

В структурно отношение дисертационният труд е в обем 133 страници и се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Съдържа 5 таблици и 8 диаграми. Библиографията съдържа 182 специализирани източника, от които 7 на български език и 175 на английски език, релевантни на проблема.

Налице е оптимална структура и съотносими обемни части. Първата глава е теоретична по същността си, във втората и третата е представено и коментирано проведеното емпирично изследване.

Първата глава представлява исторически и съвременен анализ на схващанията за депресията през вековете и до днес. Критичното описание на съвременните схващания за депресията, породени от различните парадигми и обяснителни модели, позволяват да се реализира комплексен анализ, гарантиращ задълбочен професионален системен подход.

Теоретичната част на дисертационния труд е разработена с разбиране на проблематиката и е показана способност за критична оценка на съществуващите обяснителни модели и йерархията на понятията, от които са изградени. Текстът е четивен, построен логично и критично и насочва към възможните емпирични проверки и приложни

аспекти на анализирани теоретични конструкти. Всяка глава завършва с ясно формулирани изводи. Литературните източници са ползвани коректно.

Втората глава представлява добре обмислено и отлично изпълнено изследване, което съчетава експериментална и клинична част и интегрално приложени количествени с качествени анализи. Броят на респондентите е достатъчен – 80 човека, разпределени в експериментална и контролна извадка и 15 души, изследвани чрез case study.

В трета глава е направен анализ на получените данни. Добро впечатление правят както уменията на докторанта за извършване на качествени интерпретации, така и включването на съвременни статистически методи за обработване и презентирание на резултатите, изводите и обобщенията. В същата глава е указана и коментирана степента на потвърденост на различните хипотези и взаимовръзката между депресивни разстройства и нарушения в мисловния процес.

Като цяло емпиричното изследване е прецизно планирано и проведено, а емпиричната информация качествено обработена и анализирана като са използвани адекватни статистически филтри. Моделът на собственото за докторанта изследване логически произхожда от анализите в теоретичната част на дисертационния труд.

Оценявам дизайна на емпиричното изследване като оптимален за целта на изследването и проверката на заложените хипотези и подхипотези, а анализите на собственото изследване като задълбочени, адекватни и отнесени към хипотезите.

Цялостно, планирането на емпиричното изследване, провеждането му и анализите на получената информация, са свидетелство за добрата изследователска култура на докторанта и задълбочено, системно осмисляне на изследвания проблем.

Заклучението е в достатъчна степен обобщаващо и ориентирано към бъдещи теоретични и практически изследвания, проучвания и приложимост в психотерапията.

Авторефератът отразява изцяло съдържанието на дисертационния труд.

Резултатите от дисертационния труд са представени под формата на научни доклади на значими научни форуми и са публикувани в сборници.

Разглеждам като приноси моменти следните постижения на докторанта:

- *Направените задълбочени критични анализи на понятия и теоретичните модели от предметната област на общата психология и по-специално – психопатологията и*

психотерапията определят комплексното значение на дисертационния труд.

- Теоретично и емпирично е доказано влиянието на депресивните разстройства върху нарушенията в мисловния процес на засегнатите лица.
- Синтезиран е собствен теоретико-емпиричен модел за изследване и диагностика на нарушенията в мисленето при депресивни състояния, както и собствена схема за анализ на тези нарушения.
- Отлично е структурирано и реализирано изследване с прецизно презентиране на резултатите от него, анализирани адекватно чрез съчетание на количествени и качествени интерпретации.
- Дисертационният труд може да бъде полезен инструмент за работа на психотерапевти и социални работници, тъй като аргументирано и убедително насочва към необходимостта от комплексно изследване и подпомагане на засегнатите лица с депресивна симптоматика.

Заклучение

Представената дисертация е цялостно, логично построено и актуално изследване, в значима област на психологическото познание. Научните приноси са от теоретичен и приложно-практически характер. Това ми дава основание да дам положителна оценка и да препоръчам на Уважаемите членове на научното жури да гласуват ЗА присъждане на образователната и научна степен „доктор” на Илия Савов.

15.07.2024 г.

Разработил становището:

Проф. д-р Велислава Чавдарова